

Наталя ДУГІЄНКО,
канд. екон. наук, доцент, доцентка кафедри міжнародної економіки,
природних ресурсів та економіки міжнародного туризму
Запорізький національний університет, Україна
ORCID 0000-0002-4551-5548
dugienkonata@ukr.net
Ангеліна ЗАЙЦЕВА,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
освітня програма «Готельно-ресторанна справа»
Запорізький національний університет, Україна
ORCID 0009-0006-0193-8289
lina23032005@gmail.com

СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК МЕНЕДЖМЕНТУ В УКРАЇНІ

Анотація. Дане дослідження присвячене аналізу сучасного розвитку менеджменту в Україні. Зосереджуючись на різних аспектах цієї проблеми, дослідження включає огляд ключових тенденцій та інновацій у сфері управління в країні. Розглянуто вплив глобальних та місцевих чинників на розвиток менеджменту, а також виклики, що виникають перед українськими менеджерами в сучасних умовах. Дослідження виявляє стратегії та підходи до вирішення проблем, що виникають у процесі управління в українських організаціях, зокрема у контексті розвитку інноваційних технологій та цифрової трансформації. Висновки дослідження допоможуть зрозуміти сучасний стан та перспективи розвитку менеджменту в Україні та визначити стратегії для подальшої успішної діяльності у цій сфері.

Ключові слова. Менеджмент, Україна, розвиток, тенденції

Актуальність теми. Сучасний розвиток менеджменту в Україні є актуальною темою, оскільки ефективне управління визначає не лише успіх окремих підприємств, але й загальний економічний розвиток країни. У контексті постійних змін у світовій економіці та технологічного прогресу, вивчення сучасних підходів у менеджменті стає ключовим для досягнення сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності українських підприємств.

Постанова завдання. Розглянути сучасний розвиток менеджменту в Україні, зокрема його основні тенденції, виклики та перспективи, а також вивчення впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на розвиток менеджменту.

Результати досліджень. Результати дослідження свідчать про важливість постійного вдосконалення менеджменту в Україні для успішного функціонування організацій у сучасному світі. Вони вказують на потребу у розвитку лідерських якостей, використанні інноваційних підходів та адаптації до нових викликів і можливостей. Ці результати підкреслюють необхідність постійного професійного зростання та стратегічного управління для досягнення успіху в управлінні організаціями в Україні. Вказані питання досліджували науковці Мурашко І. [1], Коханова О. [2], Івах С. [2].

Менеджмент – це комплекс вмінь та знань, які застосовуються для ефективного управління ресурсами, процесами і людськими зусиллями в організації. Керівники використовують різноманітні інструменти, методи та стратегії для планування, організації, керування і контролю діяльності з метою досягнення поставлених цілей. Це включає в себе розробку стратегій, управління конфліктами, прийняття рішень, спілкування, мотивацію співробітників та інші аспекти

Зрозуміло, менеджмент – це як мистецтво ефективного керівництва, яке дозволяє організаціям досягати успіху в сучасному конкурентному середовищі. Це важливий елемент для забезпечення розвитку, стабільності і стійкості підприємств [3].

З англійської «management» перекладається як керування, що є наукою про головні принципи та методи керування компанією та її ресурсами. Кожен керівник в певний спосіб займається керуванням, проте часто це робиться безсистемно, що призводить до відсутності помітних результатів [4].

У менеджменті концепція цілей може бути розділена на три основні категорії: стратегічні, тактичні та середньострокові. Стратегічні цілі орієнтовані на довгостроковий розвиток та відображають цінності та місію організації. Тактичні цілі, натомість, фокусуються на короткостроковому оперативному управлінні. Середньострокові цілі застосовуються значно менше і вимагають спеціального підходу для їх досягнення [4].

Сучасний менеджмент характеризується насамперед тим, що однією з основних його функцій є підприємництво. Підприємництво перетворюється на ядро менеджменту. Важливе завдання сучасного менеджменту – зробити знання продуктивними. Основними капітальними ресурсами та основними об'єктами витрат у розвинутих економіках є працівники, які володіють знаннями, тобто втілюють у своїй праці все, що вони здобули в процесі систематичної освіти, а не працівники, які використовують ручні навички чи фізичну силу. у своїй роботі [5].

Зміни в глобальній економіці вимагають постійного вдосконалення теорій управління. Розглядаючи менеджмент як ключовий інструмент для сталого розвитку ринкової економіки, дослідження тенденцій в Україні стає невід'ємною частиною стратегії, особливо в умовах глобальної нестабільності [6].

У сучасних українських підприємствах виділяють три основні напрями у менеджменті:

1. Система менеджменту, що залишилася у спадок від радянських часів. Її основні характеристики: жорстка централізація, слабе стимулювання персоналу, використання адміністративних методів управління. Такі підприємства характеризуються низькою продуктивністю праці та конкурентоспроможністю, нездатністю підприємств вийти на зовнішні ринки через проблеми з якістю продукції.

2. Формування системи управління малими та середніми підприємствами. Основними характеристиками є те, що організаційна структура підприємства надзвичайно спрощена (зазвичай лінійна) і не має стратегії розвитку.

3. Системи менеджменту, впроваджені іноземними компаніями або засновані на досвіді іноземних компаній. Характерним для цього типу менеджменту є часткове впровадження іноземних методів менеджменту.

Ця ситуація часто обумовлюється обмеженнями у впровадженні нових підходів у менеджменті через сильний вплив зовнішніх факторів, таких як політична, економічна та соціальна обстановка у країні [6].

Управління пронизує всі аспекти організації і впливає на її різноманітні сфери діяльності. Хоча в Україні поняття менеджменту вже давно відоме, десять років тому його основними метою вважали отримання високого прибутку та випередження інших країн за продуктивністю праці. Останні роки призвели до змін у сприйнятті менеджменту в Україні: з'явилися публікації відомих теоретиків і практиків, розпочалася активна підготовка керуючих менеджерів. Проте, українському менеджменту все ще доводиться стикатися з численними проблемами. Б.П. Будзан виділяє певні негативні сторони менеджменту в Україні, а саме:

- висока потреба в менеджерах;
- нехтування довгостроковим плануванням управління;
- невміння імпортувати нові технологічні прийоми;
- брак «клем» для підключення інтелектуального потенціалу;
- не досить високий професійний рівень директорів підприємств;
- низька корпоративна культура [7].

Останнім часом в Україні спостерігається активний розвиток системи управління персоналом. Компанії все більше звертають увагу на важливість навчання та розвитку своїх працівників, впроваджуючи програми навчання, тренінги та семінари з різних аспектів менеджменту та лідерства. Крім того, зростає популярність консультаційних агентств та онлайн-платформ для навчання та підвищення кваліфікації у сфері управління персоналом.

Основним досягненням традиційного менеджменту було створення робітника продуктивним завдяки спільній праці. До другої половини ХХ століття головною його турботою залишалася продуктивність та управління працею робітника [5].

Вивчення впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на розвиток менеджменту в Україні є невід'ємною складовою аналізу сучасної економічної та бізнесової ситуації в країні. Україна, подібно до багатьох інших країн світу, зазнає впливу різноманітних факторів, які визначають та формують стратегії розвитку менеджменту. Одним із найважливіших зовнішніх факторів є глобалізація. Зростання міжнародної торгівлі та обміну інформацією створює потребу у вдосконаленні менеджменту для ефективної конкуренції на міжнародному ринку. Крім того, політична нестабільність, економічна криза та зміни в законодавстві також впливають на стратегії управління підприємствами та організаціями в Україні.

Щодо внутрішніх факторів, слід звернути увагу на економічну та політичну ситуацію в країні. Наприклад, рівень економічного розвитку, рівень інфляції, стабільність валюти – всі ці фактори впливають на стратегії управління підприємствами. Крім того, кадровий потенціал та освітні стандарти впливають на розвиток менеджменту, оскільки кваліфікований персонал є ключовим елементом успішної стратегії управління.

Не можна також забувати про технологічні зміни. Швидкі темпи розвитку технологій ставлять перед менеджментом завдання адаптуватися до нових умов та використовувати інновації для підвищення ефективності управління. Наприклад, впровадження цифрових технологій у бізнес-процеси дозволяє підвищити швидкість прийняття рішень та оптимізувати виробничі процеси.

На сьогодні в Україні за результатами дослідження створено модель становлення сучасного менеджменту, яка враховує основні впливові фактори історичного розвитку, зокрема становлення та розвиток практик і теорій менеджменту, визначення ролі працівників як об'єктів управління, соціально-технічного та розвитку інформації, розвитку виробничих процесів, складності розподілу праці, викликів і можливостей сучасного менеджменту, а саме: посилення глобалізації та тенденції інтернаціоналізації, цифровізація соціального життя, зростання людських потреб та розвиток інтересів, перехід від традиційної економіки до «зеленої» економіки» [1].

Висновок. Отже, аналізуючи сучасний розвиток менеджменту в Україні, можна визначити, що його основні тенденції включають стрімкий розвиток інноваційних підходів, вдосконалення управлінських практик та активне впровадження міжнародних стандартів. Однак, виклики, такі як економічна нестабільність, політична неспроможність та нестабільність правового середовища, потребують уваги та ефективних стратегій управління для подолання. Незважаючи на це, перспективи розвитку менеджменту в Україні є обнадійливими, оскільки спостерігається постійний ріст зацікавленості у вдосконаленні управлінських процесів та поширенні найкращих практик. Вивчення впливу зовнішніх та внутрішніх факторів підтверджує необхідність гнучкості та адаптивності в управлінні, щоб успішно функціонувати в змінному середовищі.

Список використаних джерел

1. Мурашко І. Історичні передумови формування сучасного менеджменту. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*. 2022. № 59. С. 96-105 URL: <http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/article/view/637>
2. Івах С, Коханова О. Сучасні проблеми українського менеджменту. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/1431>
3. Що таке менеджмент. *Освіта. Робота. Бізнес*. URL: <https://vluchno.info/shho-take-menedzhment/>
4. Менеджмент простими словами: що це означає, для чого потрібен та який буває. URL: <https://online.novaposhta.education/blog/menedzhment-prostimi-slovami-shho-ce-oznachae-dlya-chogo-potriben-ta-yakij-buvae>
5. Сучасний менеджмент: основні положення та характеристики. *Освіта.ua*. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/management/15042/>
6. Іванова Т.В. Сучасні проблеми та перспективи розвитку менеджменту в Україні. *Національний авіаційний університет*. URL: <https://www.studocu.com/uk/document/vinnitsa-national-medical-university/pidpriemnistvo-upravlinnya-pidpriemstvom-birzhova-diyal%D1%8Cnist%D1%8C/suchasni-problemita-perspektivi-rozvitku-menedzhmentu-v-ukraini/79259589>
7. Будзан Б.П. Менеджмент в Україні: сучасність і перспективи. Київ: Основи, 2001. 349 с.

Natalya DUHIIENKO,
Ph.D., Associate Professor,
Department of International Economics, natural resources and
economy of international tourism
Zaporizhzhia National University, Ukraine
Angelina ZAITSEVA,
bachelor's student,
educational program «Hotel and restaurant business»
Zaporizhzhia National University, Ukraine

MODERN DEVELOPMENT OF MANAGEMENT IN UKRAINE

Abstract. This study is devoted to the analysis of the modern development of management in Ukraine. Focusing on different aspects of this problem, the study includes an overview of key trends and innovations in governance in the country. The influence of global and local factors on the development of management, as well as the challenges facing Ukrainian managers in modern conditions, are taken into account. The study reveals strategies and approaches to solving problems arising in the process of management in Ukrainian organizations, in particular in the context of the development of innovative technologies and digital transformation. The research findings will help to understand the current state and prospects of management development in Ukraine and to determine strategies for further successful activities in this area.

Keywords. Management, Ukraine, development, trends,

Наталя ДУГІЄНКО,
канд. екон. наук, доцент, доцента кафедри міжнародної економіки,
природних ресурсів та економіки міжнародного туризму
Запорізький національний університет, Україна
ORCID 0000-0002-4551-5548
dugienkonata@ukr.net
Юлія ЦЕЛУЙКО,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
освітня програма «Готельно-ресторанна справа»
Запорізький національний університет, Україна
ORCID 0009-0004-9476-0031
juliatseluyko078@gmail.com;

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ТУРИСТИЧНУ ІНДУСТРІЮ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Анотація. Проаналізовано вплив глобалізації на туристичну індустрію, розглянуто як переваги, так і недоліки цього явища. Глобалізація принесла значні зміни у туристичну сферу, розширивши доступ до нових ринків та культур, сприяючи розвитку інфраструктури та підвищенню конкурентоспроможності. Однак, разом з перевагами приходять і виклики. Наприклад, стандартизація послуг може призвести до втрати унікальності культурних об'єктів і традиційних витоків. Додатково, глобальні проблеми, такі як екологічні проблеми та нерівність, також мають вплив на туризм. Розуміння цих аспектів дозволить розробити стратегії, спрямовані на максимізацію позитивних аспектів глобалізації в туристичній індустрії та мінімізацію її негативних наслідків.

Ключові слова: глобалізація, світове господарство, переваги та недоліки.

Актуальність теми. Актуальність дослідження обумовлена тим, що має велике значення для менеджменту в туристичній сфері. Глобалізація відкриває безліч можливостей для розвитку бізнесу, таких як збільшення потоку туристів за рахунок зростання міжнародних зв'язків та рекламних можливостей через Інтернет. Компанії